

Az Élet menete Auschwitzban

Balogh Ákos gondolatai a birkenai rámpánál

Mártírnap meghívó

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden jóérzésű embert a Komárom és környéke zsidósága deportálásának 70. évfordulója alkalmából tartandó emlékünnepra, melyre 2014. június 8-án (vasárnap) kerül sor.

Program:

10:30 – Megemlékezés a zsidó temetőben (Aranymember utcája 1.)

Ünnepi beszédet mond Darvas István rabbi. Közreműködik Zucker Immánuel kántor.

12:00 – Gyertyagyújtás az áldozatok emlékművénél a zsinagógában

12:15 – A Schnitzer Ármin Mikromúzeum új tárlatának megnyitója

13:00 – „A múltnak hagyatékát kell kutatnod” című pályázat értékelése, díjkiosztás.

Emlékezzünk együtt! ■

Kék- fehér hétköznapiak

Május elején jelent meg Paszternák András Kék- fehér hétköznapiak című könyve, amely több mint kétéves izraeli tartózkodása során írt blogjának nyomtatott változata. A művet a KZSH adja ki, megrendelhető és megvásárolható a titkárságon. A könyv eladásából származó teljes bevételt a közösség programjaira és a Hitközségi Híradó – Spravodajca havilap kiadására fordítjuk.

„Egyetemistaként, kezdő vegyészként gyakran álmodoztam arról, egyszer majd a Szentföldön kutatok. Az ábrándozás valósággá vált. Reggel arra ébredtem, a budai labort felváltotta egy tel-avivi. Átéltam és megírtam mindazt, ami velem történt odakint huszoneg hónap alatt. Bár az élmények többsége Ramat Gan, Ashkelon, Tel-Aviv és Jeruzsálem utcáihoz kapcsolódik, sűrűn átszövi ezeket számos komáromi, szarvasi és budapesti gondolat.

Ajánlom hát a Posztdok Napló című blogom könyvvé szerkesztett változatát, a Kék-fehér hétköznapiakat mindazoknak, akik fejében néha felmerül, milyen is lehet a Közel-Kelet e szegletében élni; azoknak, akik még nem és azoknak is, akik már jártak Izraelben; zsidóknak és nem zsidóknak; hívőknek és nem hívőknek.

Tudomány és hit, szürke munkanapok és családi ünnepek, magány és szerelem, béke és terror, mindez 496 oldalon a Komáromi Zsidó Hitközség kiadásában, Kardos Péter főrabbi (Új Élet főszerkesztője) és Erős-Hajdu Szilvia (az izraeli Új Kelet főszerkesztője) előszavával." ■

Szabadegyetem

A Szabadegyetem májusi előadása: **május 28. (szerda) – Dr. Pelle János: Az Autolsó vérvadás.** Mindenkit szeretettel várunk! Az őszi félévre várjuk ötleteiket, milyen témákról hallanának szívesen. Elérhetőségeink: kile@menhaz.sk, tel: 7731-224. ■

Szombatfogadás a zsinagógában

A Komáromi Zsidók Világtalálkozója ünnepélyes szombatfogadással veszi kezdetét **2014. június 6-án 18:30-kor** a zsinagógában.

Hosszú ideje nem volt már ilyen esemény városunkban. A szombatköszöntő Itentiszteletet Nógrádi Gergely kántor, operaénekes vezeti. Az esti ima után ünnepi keddusra kerül sor a Walenstein Zoltán teremben. Mindenkit szeretettel várunk! ■

Épül a Menház kertje

Áprilisban véget ért az udvaron található garázs bontása, ezután elkezdődött a tereprendezés és az új kapu kialakítása. Hamarosan a kertészeti munkák is indulnak. Sok növényt telepítenek a Menház teljesen megújuló kertjébe és állandó sátorhelyet is kialakítanak. A munkák első fázisa a júniusi világtalálkozó idejére fejeződik be. ■

Ladislav Urban 80 éves

Ezúton gratulálunk Ladislav Urban hittestvérünknek, aki a közelmúltban töltötte be 80. életévét. További jó egészséget kívánunk! ■

Gratulálunk!

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton gratulál a Feldmár családnak (Dunaszerdahely) első és a Potok családnak (Nyitra) második unokájuk megszületése alkalmából! Mazl Tov! ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamás.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2013. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság

rövid hírek

✦ A HH-t a Shalom klubot és a KZSH-t támogatták: Wágner család, Gantenbaum György (Érsekújvár), Lusztig család (Tatabánya), Greguš Éva (Komárom), Balázs család (Komárom), Fekete Katalin (Dunaszerdahely), Katka és Martin Kornfeld (Pozsony), Viera Kamenická (Pozsony), és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ Zev Stiefel pöstyéni rabbi az elmúlt évekhez hasonlóan Smire macesszal ajándékozta meg közösségünket a Széder estére. Köszönjük.

✦ Pészach ünnepe előtt hitközségünk titkársága átadta a tagok által megrendelt maceszt, lisztet és bort. Rászoruló tagjainknak ajándékba adtuk a szükséges mennyiséget.

✦ Kollár Zoltán külföldi rokonaitól cipákat kaptunk ajándékba. Köszönjük.

✦ Pészachra új hagadák és szertartási tárgyak érkeztek (afikomen tartó, a tíz csapás játékos elmesélése gyermekeknek, stb.), melyeket a széder este folyamán örömmel használtunk.

✦ Folytatódnak a Menház Lipscher Mór termében készülő közösségi kiállítás előkészületei. A részletekről májusi számunkban olvashatnak.

✦ A március végi határidőre elkészült hitközségünk 2013. évi zárszámadása, melyet benyújtottunk az illetékes hatóságoknak.

Kóser pékárú

Kóser pékárú az alábbi péntekekre rendelhető: **június 6.** A rendeléseket szerdáig kell leadni a menhaz@menhaz.sk címen vagy a 7731-224-es számon. A barcheszek, kenyerek, kalácsok pénteken kora délután vehetők át a Menházban. ■

Széder odahaza

Két év szentföldi Pészach után idén végre idehaza ért az ünnep, s természetesen nem lehetett kérdés, a második széder estét otthon, a Komáromi Zsidó Hitközség Wallenstein Zoltán termében töltöm feleségemmel együtt. Az elmúlt évekhez hasonlóan a helyi és a távolból érkező vendégeknek köszönhetően minden ülőhely foglalt volt az asztaloknál. A megjelenteket Paszternák Tamás, a KZsH programszervezője köszöntötte. Az este hagyományait a széder két vezetője, Vasadi Péter, a düsseldorfi zsidó iskola tanára és a közösségünkben rendszeresen oktató Riszovannij Mihály ismertette. A szédertől tartozécai mellett az este hagyományainak megismerését nagyban segítették a Bécsben beszerzett és a közösségnek ajándékozott oktatási segédletek. Az egyiptomi kivonulás történetének elmesélését követően a Budapestről érkezett kóser, ünnepi ételek kerültek elfogyasztásra. Köszönet illeti mindazokat a tagjainkat és vendégeinket, akik az asztalok terítésénél és a pészachi fogások felszolgálásánál - Paszternák Zsuzsanna és Weissóvá Alica - vezetésével segítettek. Az elrejtett ma-

ceszdarab, az afikomen megtalálásáért könyvjutalom járt a gyerekeknek.

„Jövőre Jeruzsálemben”, olvassuk a vacsora során a Hagadából. Mindehhez két izraeli széder este után csak annyit fűzhetek, remélem még egy jó darabig azért Komáromban is. ■

PA

Kollár Zoltán kitüntetése

A 2014. évi Komáromi Napok alkalmából Kollár Zoltán, a KZSH vezetőségi tagja a polgármester díjában részesült. Ezúton is gratulálunk!

A díjazott méltatása:

„1954 őszén született Komáromban. Az ipari szakközépiskola elvégzése és a kötelező katonai szolgálat után a komáromi hajógyár beszerzési osztályán dolgozott, mint részlegvezető. 1982-től a patyi rekreációs központ vezetője, később a járási idegenforgalmi hivatal igazgató-helyettesévé nevezték ki. 1991-től a magánszférában dolgozik, mint kiskereskedő, valamint a komáromi és a patyi szabadtéri mozi üzemeltetője.

Aktívan tevékenykedik a közéletben, emberbaráti tevékenysége példamutató: sokéves támogatója a város kultu-

rális rendezvényeinek, a Jókai Színház bronz fokozatú mecénása, megszervezte a Menház felújítási munkálatait, mellyel nagyban hozzájárult városunk műemlékvédelméhez. Több önkéntessel együtt szívügyének tekinti a városunk megújulását, lakókörnyezetünk szebbé tételét, példaként említhetjük a singellői park felújítását vagy a közvilágítás kiépítését a kettes lakótelepen. Az emberbaráti tevékenységét példázza a hajléktalanok megsegítését szolgáló rendszeres eredményes gyűjtések szervezése, valamint a rendszeres ingyenes vérnyomás és vércukorszint mérés.

Nős, egy fiúgyermek édesapja és boldog kétszeres nagyapa.“ ■

Gyökereink visszahívnak 2.0 – Komáromi Zsidók Világtalálkozója

Program:

2014. június 6. – péntek

17:30 „Naiv álmok“ – Scheiner Péter és Susanne filmjének vetítése a Menházban.

18:30 Kabbalat Sabat

2014. június 7. – szombat

9:30 Reggeli ima

16:00 – 18:00 Találkozó a Menházban

21:45 Havdala

2014. június 8. – vasárnap

10:30 Mártírnap

12:00 Gyertyagyújtás a zsinagógában

12:15 A Schnitzer Ármin Mikromúzeum új tárlatának megnyitója

13:00 „A múltnak hagyatékát kell kutatnod” pályázat értékelése, díjkiosztás

13:30 Shalom klub – baráti találkozó ■

-p-

Menetelés az életért

Április 24-én Dél-Komáromban, a Csillag Erőben is megállt a Menetelés az életért elnevezésű németországi szervezete 300 fős küldöttsége. A menet olyan, egykori nácik leszármazottaiból állt, akik eljöttek a 70. évforduló tiszteletére megbánni ősük bűneit Magyarországra. A KZSH nevében Pasternák Antal elnök mondott beszédet a háromórás emlékprogramon. ■

Pasternák Antal, a KZsH elnökének gondolatai a Csillag-erődben

Tisztelt Emlékezők! A Komáromi Zsidó Hitközség nevében köszöntöm Önöket és egyben köszönöm, hogy vállalkoztak erre az útra, a Holokauszt jubileumi 70. évfordulóján.

Nagy tett az Önöké, a szembenézés tette. Mindannyian tudjuk, hogy Önök nem felelősek azért, amit ősük hét évtizeddel ezelőtt véghezvittek itt Komáromban és környékén.

Érkezésük példamutatás is egyben, hiszen cselekedetükkel az egyetlen emberi utat mutatják, nyíltan vállalják gyökereiket, ősüket. Csak reménykedni tudunk, hogy sok követőjük akad a magyarországi és szlovákiai helyiek közül, hiszen lenne mivel szembenézni e régióban is.

Tudjuk, a Holokauszt Komáromban sem 1944-ben kezdődött, itt a déli oldalon már 1920-tól érezte hatását a Numerus clausus, majd a magyar parlament által hozott zsidótörvények. Az északi oldal, ahol kis közösségünk szerencsére a mai napig is működik, 1938-ban került vissza Csehszlovákiától Magyarországhoz. Ennek ellenére a helyi közigazgatás gyorsan képes volt alkalmazni a zsidóellenes intézkedéseket. Ez csak a helyi hivatalnokok aktív közreműködésével és főleg a lakosság passzivitásával magyarázható.

A komáromi erődök fontos, szomorú szerepet játszottak nemcsak a helyi és környékbeli több mint 3000 fős zsidó közösség összegyűjtésében, majd későbbi deportálásában is. Tudjuk, hogy a zsidó mellett roma polgártársaink sokasága is raboskodott e falak között. Az sem titok már régóta, hogy az 1944 kora nyarán történt deportálások után is működött itt a gyűjtőhely, ezzel lettek a komáromi erődök hírhedtek a maradék zsidóság megsemmisítésében.

Alig pár évtizeddel korábban Komárom zsidó közössége is a magyar hazáért harcolt 1848-ban, majd az első világháború idején. Ennek ellenére embertelen módon gyilkolta meg ősünket német segédlettel az a társadalom, amelybe éppen integrálódni szerettek volna.

Látogatásuk a múlta való emlékezés mellett elsősorban a jelennek és a jövőnek szól.

Szeretnénk, ha az Önök menetelése az életért eljutnak a helyi lakossághoz, Komáromban is megkezdődne a múlttal való szembenézés, az emlékezés fontosságának hangsúlyozása.

Ma itt a déli oldalon mindössze a Csillag erőd falán található emléktáblák emlékeztetnek a 70 évvel ezelőtt deportált zsidó közösségre... Szerencsére vannak páran, a helyi iskolák tanárai és a múzeum vezetése közül, akik oktatási programokkal segítik a szembenézés folyamatát. Ennek ellenére pár évvel ezelőtt nem sokon múlt, hogy egy neonáci zenekar adjon koncertet az emléktáblák alatt, végül közbenjárásunkra csak annyi történt, hogy egy másik erődbe került az rendezvény.

Számos példát sorolhatnék még napjaink eseményeiből, nem teszem...

Köszönöm, hogy eljöttek, kívánom, hogy útjuk során minél több helyre eljussanak, és minél több emberrel beszéljenek, hogy ők is elindulhassanak az úton, melyen Önök már fontos lépéseket tettek. ■

Pasternák Antal

Nemesócsa zsidósága

Adunaszerdahelyi Lilium Aurum Könyvkiadó gondozásában jelenik meg Kulcsár Zsuzsanna: Adalékok Nemesócsa történetéhez című könyve. A hiánypótló műben egy fejezetet a helyi zsidó közösség történetének szentel a szerző. A megjelenést a KZSH is támogatja. ■

Látogatók a Menházban

Áprilisban a komáromi Építők utcai szakközépiskola diákjai keresték fel a zsinagógát, ahol Pasternák Antal elnök ka-
lauzolta őket. Budapestről és a környező településekről több egyéni látogató érkezett. Mindenkit szeretettel várunk továbbra is! ■

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

XXX. rész Macskás hétköznapiak

(2011. szeptember 6.)

Visszatértek a Ramat Gan-i macskás, biciklis leveses hétköznapiak. Kutatómunka napi 9-9,5 órában, mikro-szkópozás, preparatív vegyészkedés, délben egy szendvics valamelyik büféből vagy a kis kampuszi ABC-ből, este valami meleg kaja.

Néha kellene az ilyen kék-fehéren szürke napok.

Odabent kitörő lelkesedéssel fogadtak a kollégák, ma a negyedik ember kérdezte meg, hogy telt a vakációm, mit csináltam odahaza. Egyre többet beszélgetünk. A légkondi még mindig ezerrel hűt, ma már kintről próbáltam becsalogatni egy kis meleget. Kellett nekem panaszkodni, amikor nem működött. Anno a gimis évek alatt egy hetényi borházban néhányad magammal majdnem halálra fogytunk, annak ellenére, hogy a pince tele volt borral, s az egyetlen fekvőalkalmatosságon két lánnyal próbáltuk túlélni, miután éjfélkor az egyetlen kis villanymelegítő is megadta magát. No, ekkor fogadtam meg, csak hideget ne! Legyen akármennyire meleg, az még mindig jobb, mint amikor fázik az ember.

Talán itt az alkalom, hogy rövid je-

lentést tegyek a szlovákiai és budapesti utamról. Komárom hozta a formáját, látogatás a lassan 100 éves nagymamánál, kedvenc ételek, amelyek a rendelésemre készültek, az egy héttel előrehozott Zsidó Kultúra Európai Napja a Menházban. Ezután jött Budapest, vegyes érzésekkel. A Kémiai Kutatóközpontban örömmel fogadtak a kollégák, a blognak köszönhetően szinte mindenki képből volt, mi van velem. Az egyetlen furcsa érzés az volt, hogy azt tapasztaltam, nélkülem is megy tovább az élet a tudomány e kuckójában.

Hasonló volt a tapasztalatom a Bálint Házban is, ahol néhány szarvasi kollégával találkoztam. 11 év ifjúsági vezetői nyár ide vagy oda, nélkülem is lement a két turnus. Hát igen, régi mondás, örök igazság, mindenki pótolható. Csak az ember szereti azt hinni, hogy amit tesz egy munkáért, egy közösségért, egy célért az egyedi, aláírással védett, a fenét!

(2011. szeptember 8.)

Hazautazott a család! Bár hétfőn hajnalban – az esküvőről elmenőben – találkoztam velük utoljára, a tudat, hogy itt vannak a szomszéd városban, Jeruzsálemben, megnyugtató. Véget ért a sokat tervezett izraeli út, ahogy apa mondaná “már ez is történelem”. Egyedül maradtam, marad a Skype, az e-

mail. Kicsit olyan érzésem van, mint anno chanich (táborozó) koromban Szarvason a látogatónapok után. Élénken él bennem a kép, amikor Golánosként (14-15 évesek korcsoportja), a szülőnap végén leültünk páran a 41-es szoba elé. Kicsit szomorúak voltunk, hogy vége a műsorral tarkított délutánnak. Elsétált előttünk a madrichunk (ifjúsági vezető), aki teljesen kiakadt, látva a letörtségünket.

Küzdelemre fel, vár még kilenc szentföldi hónap, nincs idő merengeni. Odabent zajlik a kutatás, az egész nanoépületben szibériai állapotok uralkodnak, magyarul HIDEG van! Valamit sikerült nagyon elprogramozni.

Hazafelé tartva sor került első utcai héber nyelvű beszélgetésemre. A 61-es buszt várva elegyedtem velem szóba egy idős bácsi (apa erre mondaná, biztos 60 éves volt). Ő kb. annyira beszélt angolul, mint én héberül. Mindez nem jelentett akadályt abban, hogy tisztázzuk, melyik busz is indul a megállóból, honnan jöttem, mióta vagyok itt, mivel foglalkozom, milyen Magyarországon az élet, hány éves vagyok, van-e már gyerekem. Nuuu, 30 és még nincs gyerekem, mire várok! – tette fel a kérdést, s összeráncolta homlokát. Talán igaza is van, ha most megfoganna, a posztok év végére már meg is születhetne.

No, már csak egy barátnő vagy feleség kell a projekthez. Nem hiszek az Internetes társkeresésben, de hátha olvassa a “Nagy Ő” is a blogot:

30 éves, 173 cm magas, mackós testalkatú értelmiségi keresi társát egy életre. Szabadidőmben szeretek színházba járni, kirándulni, weblapot szerkeszteni, újságot írni, programot szervezni. Elvárásaim: meleg étel minden este az asztalon (na jó ez poén volt). Jelige: “RAMAT GAN” – az üzeneteket a kispaszi(a)gmail.com címre várom.

Amúgy véget ért 11. izraeli utam első hete. Jön a hétvége, holnap vár egy nagy adag mosás. Az esti bevásárlás során újabb mikrózható kajára akadtam. Megnyugtató, a szuperben is olvassák a blogomat! Itt jut eszembe, 81. lettem a Goldenblogon az egyéb blogok kategóriában 306 helyezést közül. Köszönet mind a 18 szavazatért, oké bevallom, ebből egy én voltam.

Jó szombatot – Sabat Shalom kedves Olvasóim!

U.i.: A gyaloghíd tövében egy torzonborz, megtépázott pici-cica került az utamba este, majdnem megsajnáltam szegénykét, s hazahoztam, csak majdnem. ■

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

10. fejezet 3. rész

Név, kor, apám neve, anyám neve, lakhely. Mindenki kap egy vastag zsinóron lógó, vászonra nyomott számot. Nevem ezen túl Nummer 37278 és ezt holnap majd a balkarunkra tetoválják. Aki a számot elveszti...nem kell tovább folytatni. Beíratás után egy harmadik táborba visznek egy golyóhellyel teli kőfal elé. Azt mondják, hogy ez a halálfal. A fal előtt egy pad. Egy sikertelen szökés volt és a szökevényt akasztják, de az előtt a kápót, akitől elszőkött a padra fektetik és két másik kápó veri. Előbb ordít, aztán csend. Az akasztást nem látom, elfordítom a fejem. Visszavisznek a „mi” táborunkba. Miről beszélünk ez után a borzalmas látvány után? Természetesen a vacsoráról. Megérkeznek a kondérok. Ezúttal két csoportra osztanak, a tányérok száma szerint. Mindenki kap egy tányér kávé, egy szelet kenyeret marmeládával. Sietni kell, mert a másik csoport kidülledt szemmel vár. Hihetetlen, hogy egy nap alatt a kenyér íze mennyire javult. Beszélgetünk a kondérhordókkal. Lengyelek, náluk a háború már négy éve tart. A meséjük ismert, de nekünk még új. Amikor a németek elfoglalták Lengyelországot, a kis falvak zsidóságának a nagy részét rögtön legyilkolták, a szerencsésebbeket a gettókba vitték, ahonnan részletekben semmisítették meg, és a megmaradtakat, mint őket, a koncentrációs lágerekbe deportálták. Itt kiszelektálták a többiek, mint ők, főleg a konyhákban dolgoznak. Látjuk, hogy ezeknek a kabátjukon a zseb felett egy vászonra varrott szám van, egy sárga háromszöggel az oldalán. Ez a jele a zsidóknak. A zöld háromszög a bűnözőké, ezek vannak a legrégebben a táborban, többnyire németek, úgyszintén a politikaiak, akiknek a háromszöge vörös és ha az illető zsidó is, akkor a vörös háromszögön a sárga egy magen-davidot alkot. Megtudjuk azt is, hogy a tábort szlovák zsidók építették, akik közül kevés maradt meg. Mít segít nekünk mindez? A magas kéményről, amely füstöt és szikrákat hány szüntelenül, valami oknál fogva, senki sem

kérdez semmit. Üvöltözés, verés. A barakkokba, alvás. Elalszunk. Második éjszaka Auschwitzban.

Másnap, 1944. május 19. Szép, de éhes tavaszi napra ébredünk. Csak kávé, de kapunk kenyer nélkül. Megint számlálás, megint eltart két óráig. Azt mondják, visznek munkába, de nem. Jön a kápó és mondja, hogy mossuk meg az arcunkat, megint szelekció, de ezúttal állítólag valami jó. Megint hármassorokba állunk, sorokat nyitni, nem kell levetkőzni. Jön egy tiszt, Wehrmacht, nem S.S. és az arcán látszik, hogy kellemetlen neki a dolog, igyekszik mindenkit kiválasztani, kijelenti, hogy aki akar, maradhat. Van, aki itt akar maradni Auschwitzban? Hihetetlen, van vagy tíz... Úgy látszik találtak valami ismerőst a konyhások között, és ezek mennek vissza a barakkba. A tiszt megkérdezi, hogy kaptunk-e reggelit, mondjuk, hogy csak kávé, kenyér nélkül, és ő elvezeti a társaságot a raktárba, ahol mindenki kap egy szeletet. A csodáknak még nincs vége. Az út a ruharaktárba vezet, ott hagyjuk a rongyainkat. Mikor kaptuk őket? Lehetséges, hogy csak tegnap? Majdnem új ruhákat kapunk és igyekeznek, hogy a méretek is jók legyenek. Csak a nyakunkon lévő számra kell vigyázni, nincs tetoválás, a tetoválók máshol vannak. Végül a cipőket is kicserélik, ezek is fatalpúak, de legalább közelebb az én számomhoz, mivel nem adom vissza a régi kapcát sem, kettőt viselek így kényelmesebb. Mire felöltözünk, már sokkal jobban nézünk ki. Feliratkozunk a transzportra számok szerint. Másnap a reggeli után a vagonok már várnak Tehervagonok ugyan, de csak negyvenen vagyunk és a katona, aki középen ül, fegyveresen. Elég kényelmes. Vannak, akiknek gondjuk van, hogy hová visznek és minek, de én bízok a németekben, ez egy takarékos nép, és nem adtak volna nekünk új ruhákat, ha végezni akarnának velünk, hogy arról a negyed kenyérről, amelyet az utazásra kaptunk, ne is beszéljünk. Vagy tíz órai utazás után megérkezünk.

Los, los, gyorsan leszállni. Egyenesen a pokolba érkeztünk. Egy S.S. tiszt, mintha egyenesen a rémfilmekből vág-

ták volna ki, magas, négyszögletes pofa, keret nélküli szemüveg, jobb kezében revolver, bal kezében korbács, futkos, üvölt és üt, akit ér. A sínek mentén barakkrészek, és ezeket akarja hogy a táborba cipeljük, amely pár száz méterre van az állomástól, schnell, schnell, azaz gyorsan. Azt akarja, hogy ketten vigyünk egy részt, amely négynek se lenne könnyű. Az emberek lábai közé lő és toporzékol. Nem a munka fontos neki, hanem a szadista élvezet, az emberek megfélemlítése. Az emberek összerogynak a teher alatt és ez az állat korbáccsal veri az arcukat. Egy jól megtermett, tiszteletet parancsoló férfi megy oda a földön fetrengő fiúnak segíteni. Az a náci dög felemeli a korbácsot, de valami ok miatt visszaretten. A férfi felemeli a nehéz barakkrészt az elbotlott és megvert fiú kezéből, egy gyilkos pofájú alak megy segíteni neki és én csatlakozok harmadiknak, hárman cipeljük a táborba, ott helyben elhatározom, hogy ezt a két embert nem engedem el a szemem elől. Később megtudom, hogy ez a minden öltözékben és minden társaságban tiszteletet parancsoló személy doktor Fischbein, egy harmincöt év körüli ügyvéd Ungvárról, akivel sokat beszélgetek majd és a másik a gyilkos pofájú az Fischer, akivel a köszönésen kívül egy szót se váltottam de árnyékként követem mindenhol. Az arca, ez a gyilkos pofa nem okozott nekem csalódást, nem üvöltött rá, és nem emelte rá a kezét se, kápó se S.S. és én meg vagyok győződve, hogy az elhatározásom, hogy nem tágitok e két ember mellől, sokat segített abban, hogy megmaradjak. Ez és a vak-szerencse.

Megérkeztünk Wolgsberg láger kapujához. Később megtudtam, hogy ez egy munkás koncentrációs tábor és nem megsemmisítő. A kettő közötti különbség abban áll, hogy a munkatáborban a munka a fő cél, a megsemmisítés az csak melléktermék, míg a másiknál fordítva. A benyomásom az volt, hogy ez a tiszt, aki fogadott bennünket, elkövet majd mindent, hogy a munkatábor megváltoztassa a fő célját. ■

Folytatása következik...

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

Trendi kenyérsütés

A kenyérsütés valószínűleg az emberi történelem legrégebb találmánya. Mikor az őseink elkezdte a búzát termelni és kezdetleges módszerekkel kenyeret készíteni, akkor lerakta az emberi táplálkozás piramisának alapkövét. Az őskor óta a mai napig a szénhidrát illetve a kenyér fogyasztása az alapja a minden napi étkezésnek.

A kenyér szimbolikussá vált, szent jelentősége van, hálát adunk az Istennek, mielőtt a kenyeret esszük „Há-motzi lechem min hááretz“. A tüntetők jelszava „kenyér és munka“ univerzális mondás. Jean Jacques Rousseau „Vallomások“ című művében Marie Antoinette szájába adta a híres mondást „Ha a szegényeknek nem telik kenyérrre, akkor egyenek kalácsot.“ A történelemkutatók döntsék el, hogy valójában ezt mondta-e a francia ki-

ráltné vagy Rousseau így akarta bebizonyítani, hogy mennyire mély a szakadék az uralkodók és a nép között, de ez a mondás a mai napig jellemezi a kenyér fontosságát.

Ezek után nehéz bemutatni a kenyérsütést, mint egy divatos dolgot, de valójában ez napjainkban is trendi. A tönkölybúza kenyér nagyon népszerűvé vált és sok oka van. A tönkölybúzát csoda búzának nevezik „tönköly nagyon egészséges, pozitív hatással van nemcsak a testre, de a lélekre is.“ (<http://www.mindmegette.hu>) tönköly gazdag vitaminokban és ásványokban és sok jó hatása van, amiről a fenti linkben olvashatunk. A Vegán üzletek nagyon népszerűek lettek, a vásárlóközön-ség megismerkedik újfajta termékekkel, főleg lisztekkel pl. humusz-, mandula-, kókusz-, szójaliszt és sok más féle, amelyek a megszokott búzalisztet hát-térbe szorítják.

A közelmúltig úgy véltem, hogy a kenyérsütés csak profioknak való. Lehet, hogy egy régi emlék miatt. Mikor elemi iskolába jártam egyszer egy héten ház-tartást tanultunk. Egyik órában ke-

nyérsütést gyakoroltunk és senkinek sem sikerült. Szerintem, azért mert nem volt elég idő a dagasztás után pihentetni és keleszteni. Az összes kenyér cipók ehetetlen lett. Lehet, hogy lustaság miatt, mert sokkal könnyebb a szupermarketban vásárolni kenyeret, mint sütni, de az utolsó évben kipróbáltam pár receptet, a sütés sikerült, meg dicsertek, és szeretném a kedves olvasóimmal megosztani a receptet.

Tönkölybúza kenyér

Hozzávalók: 4 pohár tönkölybúza liszt, 1 1/2 kávéskanál só, 2 kávéskanál cukor vagy édesítő, 2 1/2 dkg élesztő, 1/3 pohár langyos tej, 4 evőkanál olaj, ajánlatos az oliva olaj, 2 pohár langyos víz.

Elkészítése: Az élesztőt felfuttatjuk 1/3 pohár langyos tejben 1 kis kanál cukorral. Bedagasz-tjuk a hozzávaló géppel vagy kézzel addig, amíg elválik, az edény oldalától. Kb. 1 óra hosszat pihentetjük, míg duplájára kel. Kenyérformára gyúrjuk és vékonyan kizsírított vagy sütőpapírral bélelt tepsiben még 1/2 órát kelni hagyjuk. A tetejét tojással megkenjük, rászórunk szezámmagot és napraforgómagot. 180 fokos sütőben 55 percig sütjük. ■

Jó étvágyat!

Orna Mondschein

Tavaszi temetői munkák

Megkezdődtek a tavaszi munkák a komáromi zsidó temetőben. A karbantartást végző cég szakemberei ezúttal a bejáratnál végeznek felújítási munkálatokat, hamarosan folytatódik a ledőlt sírkövek felállítása. ■

90 lapszám az Interneten

A Hitközségi Híradó – Spravodajca utolsó 90 száma, 2006 novemberétől megtekinthető teljes terjedelemben a világhálón, az alábbi linken:

<http://kehreg.com/hitkozsegi-hirado-spravodaj/>

Terveink szerint hamarosan nekikezdünk a teljes archívum digitalizálásának, 1996-ig visszanyúlva elérhetővé szeretnénk tenni a még elektronikus hiányzó 124 lapszámot is. ■

PT

Savout – a Tóraadás ünnepe

Savout, a Tóraadás ünnepe idén **2014. június 3-án**, kedden este kezdődik. A főünnepi napok június 4. és 5. (szerda, csütörtök). A KZSH titkársága június 4-én és 5-én zárva tart! A komáromi zsidó temető június 3-án 16:00-ig látogatható, 4-én és 5-én zárva! ■

Komárom (1. rész)

Komárom – mely a Csallóköz legszélén fekszik, ahol a Vág ömlik a Dunába – annak a bevehetetlennek vélt erődítménynek köszönheti hírnevét, amelyet Corvin Mátyás óta (1458-1490) mindig bővítettek és megerősítettek.

A népnyelv a város nevét arra a leányköszoborra vezeti vissza, aki Komárom jelképeként az erőd egyik tornyából nyújtja ki kezét és mutatja ujját a közeledő ellenségnek, mintha azt mondaná: Gyere holnap! „Komm morgen!”. Állítólag innen ered a Komárom/Komorn név, ez azonban nem igaz, mert a latin megnevezés Comaromium.

Nem lehet pontosan meghatározni, mikor alapították a komáromi zsidó hitközséget, mely a legutóbbi (1900) népszámlálás alapján csak 2296 főből áll. Magyarország történetéből ismert egy Ausztriából bevándorolt Henuk nevű zsidó, akinek IV. Béla király (1235-1270) 1251-ben zálogba adta az erődítményt és a helységet, amely akkor még csak falu volt. Ezt a Henukot és fiait aztán kamaragrófoknak (comes) nevezték, de ez a grófi család volt az egyetlen zsidó család Komáromban, s ez is hamarosan eltűnt a zsidók közül.

Megjegyzendő, hogy a zsidók története Komáromban egy vérvád-perrel kezdődik, amelyről annál is inkább akarok tudósítani, mivel ezt a pert egyetlen történelemkönyv sem említi. Ismerjük a magyarországi vérvádakat: a nagyszombatit (1494), az eperjesit (1764), a tiszzaeszlárit (1882), de a komáromi per mindezidáig rejtve maradt a városi levéltár megsárgult lapjain, anélkül, hogy a történelem tudomást vett volna róla. Pedig nemcsak zsidó és felekezeti szempontból, de kriminalisztikai szempontból is rendkívül érdekes.

Egy Németh István nevű komáromi özvegy hajós feleségül vette a húszesztendő Vincze Katalint, és magával vitte a házasságba négy, 5-12 éves gyermekét. Általában távol volt otthonától.

1788. július 8-án éjjel után a nevezett nő szomszédasszonya, aki ugyanabban a házban, bérlőtársként lakott, félelmetes jajveszékelt hallott és a nevét kiabálták. Ahogy belépett a szobába, borzalmas kép tárult a szeme elé: mind a négy gyermek holtan feküdt átvágott

torokkal, mostohaanyjuk nyakában pedig egy zsinór, melynek vége az ágyhoz volt erősítve. Keze és lába azonban szabadon, a kötél pedig olyan lazán volt megkötve, hogy saját maga is könnyen levehette volna. Arcán csorgott a vér és a haja tövig levágva.

[174] A szomszédasszony felverte az utcát és nem sokkal ezután értesítették a rendőrséget is. Az első lépés, melyet a városparancsnok foganatosított, hogy még azon az éjjelen letartóztatta a szomszédban lakó zsidót, Salomon Bruckot és feleségét, valamint a házaspárnál éjszakázó, átutazóban lévő Samuel Lebl nevű zsidó szemfényvesztőt.

Az odahívott fürdőmester lemosta az asszony arcát, és a behatóbb vizsgálat megállapította, hogy sebesülésnek semmi jelét nem viselte magán. Csupán nem beszélt és minden kérdésre jelekkel válaszolt.

Az első dolog természetesen az volt, hogy a fürdőmester érvágást alkalmazott rajta, de ez nem segített, még mindig néma maradt és csak a második érvágás után szólalt meg ismét.

Arra a kérdésre, hogy ki ölte meg a gyerekeket, azt válaszolta, hogy három, általa nem ismert zsidó érkezett, akik megkötözték őt és megölték a gyerekeket.

Letartóztatták, és a házkutatás során egy eldugott helyen arany- és ezüstérmékkel teli zacskót találtak, összesen 426 gulden értékben, melyek eredetét nem tudta vagy nem akarta bizonyítani.

Ehhez jött még az a körülmény, hogy két, a Duna-parton játszó gyermek egy vérral teli korsót talált ott, melyet a „chirurgus és a városi phisikus” embervértként azonosítottak.

Amikor a vizsgálóbíró elé vitték, az asszony visszavonta első állítását a zsidókkal kapcsolatban, és csak azt mondta, hogy ismeretlen személyek voltak! De a vizsgálóbíró már elrendezte magában a dolgot és [175] az akkori idők szellemében, melyből máig egy jelentős rész megmaradt, kérdéseivel, melyeket szó szerint adok vissza, rögtön a számára megfelelő válaszok adására ösztönözte az asszonyt:

„1. Nemde, az, aki a pénzt adta, veled egyetértésben megölte a gyerekeket és ezt a pénzt a meggyilkolt gyerekek áraként adta neked?”

„2. Nem tudod, hogy amikor a gyerekeket megölték, vérüket egy edénybe gyűjtötték?”

„Valld be, Kati, hogy a melletted lakó zsidónő azt mondta neked, minek vesződnél fiatalasszonyként a sok gyerekkel, és azt tanácsolta neked, hogy add el a gyerekeket.”

De Kati semmit sem vallott be. Arra a kérdésre, honnan vette a pénzt, azt válaszolta, hogy részben félretette, részben a nagyanjától vette el, aki, mint árva, nevelte.

Csak később, amikor belátta, hogy milyen hatalmas nyomással terhelik a bizonyítékok, hogy nincs számára menekvés, akkor jelentkezett augusztus 6-án a vizsgálóbírónál a következő vallomással:

„A pesti vásár után (június közepe) érkezett Salamon, a zsidó, aki a házunk mellett lakik, és azt mondta nekem, adjam el neki a gyerekeket 200 guldenért és engedjem meg, hogy megölje, és vérüket vegye. Elszörnyedtem ezen az ajánlaton és elutasítottam. De aztán jött a felesége és elmondta, mekkora terhet jelentenek nekem a gyerekek és a férfi is gyakrabban jött, de sosem jöttek együtt. Végül háromszáz guldent ígért nekem a zsidó, a zsidónő szombaton, július 6-án hozta a pénzt, és beleegyeztem azzal a feltétellel, hogy nem én, hanem ők öljk meg a gyerekeket.

„Hétfőn jött a zsidónő és azt mondta, hogy azon az éjjelen akarják véghezvinni a tettet.”

Ekkor ezt kérdezte a bíró:

„És hétfőn nem jött el hozzád a zsidó Salamon?”

„Nem, aznap elutazott, állítólag azért, hogy szőrméket vásároljon, valószínűleg azonban, hogy elterelje magáról a gyanút. Hétfő este 9 órakor lefeküdtünk és elaludtunk. Éjjel 10 óra felé megérkezett a zsidónő és kopogtatott az ablakon. Felébredtem, kinyitottam neki a kaput és beengedtem. Egy éles késsel és egy fekete fazékkal érkezett. Az ágyra vettem magam és csak azt hallottam, ahogy a kis leány hörgött, aztán lemészárolta a legidősebb lányt, utána a két kisfiút és alátartotta a fazekat, hogy felfogja vele a vért. Ezután a földre fektetett, levágta a hajamat, és amikor meglátott egy kötelet az ágy alatt, felvette, nyakam köré tekerte és azt mondta, miután elmegy, kiabáljak és hívjam a bérlőtársunkként itt lakó nőt, s így is cselekedtem.” ■

Folytatása következik...

Obrázky zo židovskej kultúry

Komorn – Komárno (1. časť)

Komorn (Komárom, Komárno), mesto ležiace na okraji Žitného ostrova, tam, kde sa Váh vlieva do Dunaja, je vo svete známe vďaka zdanlivo nedobytej pevnosti, ktorá existovala už za Rimanov, ale od čias vlády Mateja Korvína (1458-1490) bola stále rozširovaná a opevňovaná.

Názov mesta odvádza ľudová slovesnosť od kamennej paniny, erb Komárna, ktorá, stojac na jednej veži pevnosti, vystretou rukou a zaťatou päťou hrozí blížiacemu sa nepriateľovi, ako by chcela povedať: „Príď zajtra!“ („Komm morgen!“ – nem., pozn. prekladateľa). Z toho pravdepodobne pochádza názov Komorn, čo však nie je správne, pretože latinský názov znie Comarium.

Kedy vznikla komárňanská židovská obec, ktorá podľa posledného sčítania ľudu (1900) eviduje iba 2296 duší, nemožno presne stanoviť. Dejiny Uhorska spomínajú Žida menom Henuk, ktorý sem privandroval z Rakúska a ktorému kráľ Belo IV. v roku 1251 prenajal pevnosť a toto miesto, ktoré bolo vtedy iba dedinou. Henuk a jeho synovia boli menovaní za komorných grófov (Comes); no táto židovská grófska rodina bola jediná v Komárne a skoro sa rozplynula medzi ostatnými Židmi.

Je pozoruhodné, že história Židov v Komárne – sa začala procesom týkajúcim sa rituálnej vraždy, o ktorom chcem podať správu o to viac, že o ňom niet ani zmienky v žiadnej knihe o histórii. Známe sú obvinenia z rituálnych vražd v Uhorsku: z Trnavy (1494), z Eperješú (Prešov, 1764), Tiszaeszláru (1882), ale proces v Komárne vypadol doteraz zo zažltnutých strán mestského archívu, bez toho, že by dejiny uviedli o ňom čoby len zmienku. A predsa je tento proces zaujímavý nielen z hľadiska židovskej konfesie, ale aj z hľadiska kriminalistického.

Komárňanský lodiár menom Štefan Nemeth sa ako vdovec oženil s dvadsiatročnou Katarínou Vinczeovou a do manželstva priniesol štyri deti vo veku od 5 do 12 rokov. Lodník sa obyčajne nezdržoval doma.

Dňa 8. júla 1788 počula suseda menovanej panej, bývajúc v tom istom dome, hrozný nárek a volanie o pomoc. Keď vošla do izby, naskytl sa jej očiam hrôzostrašný obraz – všetky štyri deti ležali mŕtve s prerezanými hrdlami – a ich macocha, s motúzom okolo hrdla, uviazaná o rám postele. No jej ruky a nohy boli voľné a uzol uviazaný tak slabo, že si ho sama mohla pokojne uvoľniť. Jej tvár bola postriekaná krvou a vlasy ostrihané až po koreničky.

Susedka zalarmovala strážu a onedlho bola informovaná aj polícia. Prvé nariadenie veliteľa mesta znelo, aby uväznili v blízkosti bývajúcего Žida Salamona Brucka, jeho manželku a jedného židovského kaukliara menom Samuel Lebl, ktorý, prechádzajúc mestom, u nich nocoval.

Privolaný kúpeľník (felčiar?) umyl žene tvár a po dôkladnej prehliadke bolo konštatované, že nemá na sebe ani najmenšiu stopu po zranení; nerozprávala a na všetky otázky odpovedala iba posunkami.

Samozrejme, prvé bolo, že jej kúpeľník pustil žilou, no to nepomohlo, ešte stále bola nemá, až po druhom pustení žilou sa jej reč vrátila.

Na otázku, kto zabil deti, odpovedala, že prišli traja neznámi Židia, tí ju uviazali a deti zamordovali.

Vzali ju do väzby a keď urobili u nej domovú prehliadku, našli na tajnom mieste vrečko plné zlatých a strieborných mincí v celkovej hodnote 426 guldenov, ktorých pôvod nevedela, alebo nechcela priznať.

K tomu sa ešte pridružila druhá okolnosť, a to, že dve deti, hrajúce sa na brehu Dunaja, našli tam krčah naplnený krvou, ktorú „chirurg a mestský physikus“ prehlásili za ľudskú.

Pred vyšetrojúcim sudcom odvolala žena svoje prvé tvrdenia týkajúce sa Židov a povedala iba, že to boli neznámi ľudia! Napriek tomu chcel sudca, v duchu tej doby, ktorá sčasti panuje aj dnes, panej svojimi otázkami vsugerovať odpovede, ktoré by sa mu hodili. Uvádzam ich doslova:

„1. Pravda, ten, kto ti dal peniaze, spolu s tebou zabil deti a tieto peniaze ti dal ako odmenu za zabitie detí?“

„2. Nevieš, že keď boli deti zavraždené, bola ich krv zachytená do jednej nádoby?“

„3. Priznaj sa teda, Kati, že vedľa vás bývajúcá Židovka sa ťa pýtala, prečo sa ty, mladá osôbka máš trápiť so štyrmi deťmi a poradila ti, aby si deti predala.“

No Kati nič nepriznala. Na otázku, odkiaľ má peniaze, odpovedala, že časť si nasporila, časť ukradla svojej starej mame, ktorá ju ako sirotu vychovávala.

Až neskôr, keď videla, že dôkazy ju veľmi presvedčivo usvedčujú, že už pre ňu niet úniku, prihlásila sa 6. augusta u vyšetrojúceho sudcu a urobila toto doзнание:

„Po peštianskom jarmoku (v strede júna) prišiel Žid Salamon, ktorý býva v našom susedstve a povedal mi, aby som mu deti predala za 200 guldenov, dovolila mu zabiť ich a ich krv si vziať so sebou. Bola som týmto návrhom zdesená a odmietla som ho. Potom však prišla jeho žena a rozprávala mi, akým bremenom sú pre mňa tieto deti, a aj jej muž prichádzal častejšie, ale nikdy neprišli spoločne; nakoniec mi Žid sľúbil 300 guldenov, Židovka priniesla 6. júla peniaze a ja som privolila s podmienkou, že nie ja, ale oni deti zabijú.“

„V pondelok prišla Židovka, že čín chcú vykonať tejto noci.“

Tu sa sudca spýtal:

„A nebol Žid Salamon v pondelok u teba?“

„Nie, on v ten deň odcestoval, zdanlivo, ako keby šiel nakupovať kožky, pravdepodobne však preto, aby nebol podozrivý. V pondelok večer o 9. hodine sme si ľahli a zaspali. V noci okolo 10. hodiny prišla Židovka a zaklopala na okno. Ja som sa zobudila, otvorila som jej dvere a vpustila som ju dnu; prišla s ostro nabrúseným nožom a čiernym hrncom. Hodila som sa na posteľ a iba som počula, ako najmenšie dievča chrčí a tak isto podrezala potom staršie dievča, potom oboch chlapcov a držala hrniec tak, aby zachytila ich krv. Potom ma položila na zem, ostrihala mi vlasy, a keď pod posteľou zbadala povraz, vzala ho, obkrútila mi ho okolo krku a povedala mi, že po jej odchode môžem kričať na svoju susedu, ktorá býva vedľa mňa, čo som aj urobila.“ ■

*Dr. Armin Schnitzer, hlavný rabín v Komárne
Viedeň 1904*

Slovenský preklad: Mgr. Katarína Potoková

Seder doma

Po dvoch Pésachoch strávených v Svätej zemi ma sviatok konečne dostihol doma a bolo samozrejmé, že druhý večer sviatku strávim spolu s manželkou v Komárne, v sále Zoltána Wallensteina. Podobne, ako v predchádzajúcich rokoch, boli vďaka hosťom, ktorí prišli aj zo vzdialenejších miest, všetky miesta pri stole obsadené. Prítomných pozdravil organizátor programov ŽNO Tamás Paszternák. S tradíciami večera hostí oboznámili naši dvaja priatelia, ktorí riadili aj ceremoniál večera. Pedagóg zo židovskej školy v Düsseldorfe Péter Vasadi a Mihály Risszovannij, ktorý nás pravidelne navštevuje a školí. Okrem súčastí sederovej misy sme vo Viedni kúpili a našim návštevníkom darovali aj publikácie, ktoré v mnohom pomohli lepšie spoznať naše tradície. Po oboznámení sa s históriou odchodu Židov z Egypta sme konzumovali slávnostné kôšerné jedlá, dovezené z Budapešti. Ďakujeme každému, našim členom aj hosťom, ktorí pod vedením Zsuzsanny Pasternák a Ing. Alice Weissovej pomohli pri príprave slávnostného stolovania. Ukrytý kúsok macesu – afikoman – naši deti, ktoré boli odmenené knihami.

„Na budúci rok v Jeruzaleme“, čítame v priebehu večera v Hagade. K tomu by som chcel dodať iba toľko, že po dvoch sederoch strávených v Izraeli verím, že ešte dlho budeme držať séder aj v Komárne. ■

PA

Zoltán Kollár dostal vyznamenanie

Z príležitosti Komárňanských dní člen predstavenstva ŽNO Komárno, Zoltán Kollár dostal Cenu primátora mesta. Gratulujeme!

Zoltán Kollár - Narodil sa 12.11.1954 v Komárne. Po ukončení strednej priemyselnej školy a základnej vojenskej služby pracoval v slovenských lodeniariach na zásobovacom oddelení ako vedúci skupiny. V roku 1982 nastúpil do rekreačného areálu v Patinčiach ako vedúci strediska, neskôr sa stal zástupcom riaditeľa okresnej správy cestovného ruchu. Od roku 1991 pôsobí ako súkromný podnikateľ v maloobchode a súčasne ako prevádzkovateľ letného kina v Komárne aj v Patinčiach.

Aktívne sa venuje spoločenskej a charitatívnej činnosti: koordinoval stavebné práce na obnove budovy „Menház“, ktorá je súčasťou pamiatkového fondu mesta, podporuje a sponzoruje kultúrne podujatia v meste a je bronzovým mecenášom Jókaiho divadla. V spolupráci s ďalšími aktivistami zveľaďuje mesto, pričínili sa napr. o obnovu parku pri leteckom poli alebo vybudovanie verejného osvetlenia pri Bauringoch. Aktívne sa zapája aj do charitatívnej činnosti, v rámci ktorej pomáha bezdomovcom, pre ktorých pravidelne usporadúva rôzne zbierky. Roky organizuje bezplatné meranie krvného tlaku a hladiny glykémie - cukru v krvi .

Na dvore Menházu budujeme záhradu

V apríli sa ukončia práce demolácie garáže a následne začneme terénne práce a postavíme novú bránu. Zanedlho po tom začneme budovať záhradu. Vo dvore Menházu zasadíme kvetiny a vytvoríme miesto aj pre postavenie stánku. Prvú fázu prác ukončíme do termínu júňového stretnutia. ■

PT

Otvorená univerzita

Jarný semester Otvorenej univerzity pokračoval 9. apríla. Pôvodne naplánovaná prednáška sa nemohla realizovať, nakoľko prednášajúci bol na služobnej ceste v zahraničí. Namiesto neho pre nás Židovská univerzita v Budapešti zabezpečila veľmi úspešnú prednášku pána Gábora Spánna o židovskom humore. Prítomní mali možnosť zakúpiť si jeho audioknihu pod názvom Žid sa smeje.

Nasledujúce prednášky:

Streda 28. mája - Dr. János Pelle : Posledné obvinenia z rituálnej vraždy. Začiatok: 16:00. Bude zabezpečené simultánne tlmočenie do slovenčiny! Radi vás uvítame!

Vaše návrhy, nápady, námety na témy jesenného semestra očakávame na adrese: kile@menhaz.sk, alebo na telefónnom čísle: 7731-224. ■

Ladislav Urban oslavoval 80. narodeniny

Člen ŽNO Komárno, pán Ladislav Urban oslavoval 80. narodeniny. V mene redakcie a ŽNO srdečne blahoželáme a prajeme veľa zdravia! ■

Blahoželáme!

ŽNO v Komárne srdečne blahoželá manželom Feldmárovým (Dunajská Streda) k narodeniu ich dcéry Stelly a manželom Potokovým k narodeniu druhého dieťaťa, dcéry Tamary. Gratulácia patrí aj starým rodičom. Mazl Tov! ■

Na internete je už 90 čísiel nášho Spravodajcu

Posledných 90 čísiel Spravodajcu - od novembra 2006 - už môžete nájsť na globálnej sieti na nasledujúcej stránke: <http://kehreg.com/hitkozsegi-hirado-spravodaj/>. Plánujeme, že zanedlho zdigitalizujeme celý archív spred roka 1996, aby v elektronickej verzii bolo k dispozícii aj chýbajúcich 124 čísiel. ■

Židia v Zemianskej Olči

Vydavateľstvo Liliium Aurum v Dunajskej Strede vydá knihu Zuzany Kulcsárovej Prídavky k histórii obce Zemianska Olča. Autorka knihy, ktorá zaplní biele miesta histórie, venuje celú kapitolu histórii židovskej komunity v obci. Vydanie knihy podporuje aj naša ŽNO. ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodajcu, Židovskú náboženskú obec v Komárne a klub Šalom podporili: rodina Wágner, Juraj Gantenzaum (Nové Zámky), rodina Lusztig (Tatabánya), Eva Gregušová (Komárno), rodina Balázs (Komárno), Katarína Feketeová (Dunajská Streda), Katka a Martin Kornfeld (Bratislava), Viera Kamenická (Bratislava) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Piešťanský rabín Zev Stiefel nám aj teraz, podobne ako v predchádzajúcich rokoch, daroval na sederovú večeru šmíre maces. Ďakujeme pekne!

☆ Pred sviatkom Pésach sa na sekretariáte našej ŽNO členom vydával objednaný maces, macesová múka aj víno. Niektorí naši členovia, ktorí sú na to odkázaní, dostali potrebné množstvo ako dar k sviatkom.

☆ Od zahraničného hosťa Zoltána Kollára sme dostali do daru kipy, ďakujeme za ne!

☆ Na sviatok Pésach sme dostali nové obradné predmety (držiak na afikoman, rozprávku pre deti o desiatich egyptských ranách), ktoré sme už v priebehu večera s radosťou používali.

☆ Pokračujú prípravy na usporiadanie výstavy v sále Móra Lipschera. O podrobnostiach vás budeme informovať v májovom čísle.

☆ Do konca marca sme vypracovali Výročnú správu ŽNO za rok 2013 a v predpísanom termíne sme ju zaslali príslušným orgánom.

Objednajte si

Košer pečivo si môžete objednať na nasledujúce termíny: **6. júna**. Objednávky odovzdajte najneskôr do stredy aktuálneho týždňa na telefóne číse 7731-224 alebo na adrese menhaz@menhaz.sk. Barchesy, chlieb a koláče si môžete prevziať vždy v nasledujúci piatok popoludní v budove Menház. ■

Yom Haatzmaut 5774

Israel 1948-2014

Vítanie soboty v komárňanskej synagóge

Svetové stretnutie komárňanských Židov sa začne slávnostným privítaním soboty v komárňanskej synagóge **6. júna o 18.30 hod.** Už veľmi dávno nebola v našom meste takáto udalosť. Sobotnú bohoslužbu v synagóge bude viesť kantor, operný spevák Gergely Nógrády. Večer bude slávnostný kiduš v sále Zoltána Wallensteina. Srdečne vás pozývame! ■

Pozvánka na deň martýrov

ŽNO v Komárne týmto pozýva všetkých ľudí dobrej vôle na tryznu, ktorá sa bude konať v nedeľu 8. júna 2014 pri príležitosti 70. výročia deportácie Židov z Komárna a okolia.

Program:

10:30 – Spomienka na židovskom cintoríne (Ul. Zlatého človeka 1)

Slávnostný prejav prednesie rabín István Darvas, účinkuje kantor Immanuel Zucker.

12:00 – Zapálenie sviečok v synagóge pri pamätníku obetí

12:15 – Mikromúzeum Ármina Schnitzera – otvorenie novej výstavy

13:00 – „Musíš skúmať dedičstvo minulosti“ vyhodnotenie projektu, odovzdanie cien.

Spomínajme spoločne! ■

Korene nás volajú späť 2.0

Svetové stretnutie komárňanských Židov. **Program:**

Piatok 6. júna 2014

17:30 – „Naivné sny“ – premietanie filmu Susanne a Petera Scheinera.

18:30 – Kabbalat Šabat

Sobota 7. júna 2014

9:30 – Ranná modlitba

16:00–18:00 – Get together in Menház

21:45 – Havdala

Nedeľa 8. júna 2014

10:30 – Deň martýrov

12:00 – Zapálenie sviečok v synagóge

12:15 – Mikromúzeum Ármina Schnitzera – otvorenie novej výstavy

13:00 – „Musíš skúmať dedičstvo minulosti“ vyhodnotenie projektu, odovzdanie cien

13:30 – Klub Šalom – stretnutie priateľov. ■

-p-

Návštevníci v Menháze

V apríli prišli do synagógy žiaci zo Strednej odbornej školy na Budovateľskej ulici v Komárne. Náš predseda Anton Pasternák im predstavil komunitu a ukázal budovu. Mali sme návštevníkov aj z Budapešti, aj z nášho regiónu. Aj naďalej vás srdečne očakávame! ■

Šavuot

Šavuot, sviatok odovzdania Tóry, sa v tomto roku začne v utorok 3. júna, **hlavné sviatky budú v stredu a vo štvrtok, t.j. 4. a 5. júna.** Sekretariát ŽNO bude 4. a 5. júna zatvorený! Židovský cintorín v Komárne môžete navštíviť 3. júna do 16.00 hod, 4. a 5. júna bude cintorín zatvorený! ■